

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

**Azərbaycan Respublikasının
Təhsil Nazirliyinin**

**7-363 nömrəli 07.08.2020-ci il
tarixli qərarla təsdiq
edilmişdir.**

**ƏSLİ İLƏ
DÜZDÜR**

**BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN (ƏSAS (BAZA) ALI TƏHSİLİNİN)
İXTİSAS ÜZRƏ**

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 050205 Filologiya

BAKALAVRIAT SƏVİYYƏSİNİN 050205 Filologiya İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL PROQRAMI

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Bakalavriat səviyyəsinin “050205 Filologiya” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza ali) tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı”na uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
 - İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübə keçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirir;
 - Tələbələrə və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri bəradə məlumatlandırmaq;
 - Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və “050205 Filologiya” ixtisası üzrə bakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

- 2.1. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnmişdir:
 - İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
 - İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;

- Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma bacarıqlarına;
- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə qabiliyyətlərinə;
- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək bacarığına;
- Komandada iş, problemin həllinə ortaq yaşamağa nail olmaq qabiliyyətinə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;
- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirilmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuruna və etik yaşamağa, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına;
- Sistemli düşünmə bilmək, sistemləri təhlil edərək elementlər arasında əlaqələri aşkarlayıb dərk etmək, müxtəlif sahələrdə və fərqli səviyyələrdə sistemli əlaqə prinsiplərini dərk etmək, qeyri-müəyyən şəraitdə fəaliyyət göstərmək səriştəsi;
- Strateji baxış formalaşdırmaq, fəaliyyətin mümkün nəticələrini görə bilmək (mümkün, ehtimal edilən və arzu olunan), dərk etmək və qiymətləndirmək qabiliyyəti, fəaliyyətin gələcəyi haqqında aydın fikirə malik olmaq, risk və baş verə biləcək dəyişiklikləri nəzərə almaq, qərarların qəbulunda yenilikçi və yaradıcı olmaq bacarığı;
- Başqalarına qulaq asmaq, dinləmək, onların ehtiyaclarını, hərəkətlərini anlamaq, fikirlərini öyrənmək, yaranan münaqişələri həll etmək, problemlərin həllinə yönəlik kollektiv əməkdaşlıqda iştirak və fərqli yaşamalardan istifadə bacarığı;
- Qəbul edilmiş norma, yaşama və fikirləri tənqidi təhlil etmək, öz baxışlarına və fəaliyyətinə tənqidi yanaşmaq, cəmiyyətdə öz rolunu tənqidi qiymətləndirmək bacarığı.

2.2 Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnəcəkdir:

- Filologiya (ixtisas dili və ədəbiyyatı) sahəsində təməl araşdırma vərdişlərinə sahib olmaq;(PK-1)
- İxtisas dilini onun müxtəlif aspektləri və funksional üslubları baxımından dərinlən öyrənmək;(PK-2)

- Dilşünaslıq və ədəbiyyatşünaslıq sahəsində fundamental konsepsiyalar haqqında bilik və tənqidi baxış inkişaf etdirmək; (PK-3)
- Dilin spesifikasiyası, mahiyyəti və funksiyaları barədə müfəssəl biliyə sahib olmaq; (PK-4)
- Dilin və yazının mənşəyi; dilin inkişaf mərhələləri; dil əlaqələri; dillərin təsnifat prinsipləri; dilin sistemi və strukturu; dil səviyyələri; dilin funksiyaları; dil və nitq, dil və cəmiyyət, dil və mədəniyyət arasında qarşılıqlı əlaqə haqqında ətraflı biliyə sahib olmaq və bu sahələrdə mövcud müxtəlif nəzəriyyələri mənimsəmək; (PK-5)
- Struktur dil vahidləri və onların nitq prosesində yerinə yetirdiyi funksiyalarla bağlı bilik əldə etmək; (PK-6)
- Dilşünaslıq sahələrində tətbiq edilən ümumi metod və üsulları mənimsəmək və kiçik həcmli tədqiqatlarda tətbiq edə bilmək; (PK-7)
- Dilçilik elminin tarixi, keçdiyi inkişaf yolu, hazırkı vəziyyəti və gələcək perspektivləri haqqında biliyə sahib olmaq; (PK-8)
- Dilçiliyin tədqiqat obyektləri ilə bağlı geniş bilik əldə etmək; (PK-9)
- Dilin hazırkı mərhələsində dilçilik elminin təməl nəzəri konseptual məsələlərini mənimsəmək; (PK-10)
- Dilçilik elminin nəticələrini praktikaya tətbiq etmə bacarığına yiyələnmək; (PK-11)
- İxtisas dili ilə bağlı ölkənin/ölkələrin ədəbiyyatı, mədəniyyəti, KİV-i və bu ölkələrdə gedən siyasi və sosial proseslər haqqında bilik əldə etmək; (PK-12)
- Ədəbiyyatın spesifikasiyası və mahiyyətinin dərk olunması, bədii mətnin strukturu və analitik təhlilinin aparılması haqqında müfəssəl biliklərə yiyələnmək; (PK-13)
- Ədəbiyyatşünaslığın tədqiqat obyektləri haqqında biliklərə yiyələnmək; (PK-14)
- Ümumdünya ədəbi-tarixi prosesinin ayrı-ayrı inkişaf mərhələləri, qanunauyğunluqları və nəzəri-təcrübi nailiyyətləri haqqında bilik əldə etmək; (PK-15)
- Müxtəlif dövrləri, o cümlədən, Antik, Orta Əsrlər, İntibah, Maarifçilik, Yeni və Ən Yeni dövrləri təmsil edən ədəbi cərəyanlar, axınlar, formalar, janrlar, bunların təkamül yolları, habelə müvafiq dövrlərdə yaşamış şair, yazıçı və filosoflar barəsində müfəssəl məlumat yiyələnmək; (PK-16)
- Ədəbi nümunələrin və folklor nümunələrinin təhlil edilməsi bacarığına yiyələnmək; (PK-17)
- Ədəbiyyatşünaslıq və folklorşünaslıq sahəsində yazılmış elmi-nəzəri ədəbiyyatla ətraflı şəkildə tanış olmaq; (PK-18)
- Funksional üslubları mənimsəmək, təsnif və tətbiq edə bilmək; (PK-19)
- İxtisasla bağlı anlayış və terminlərin mənasını bilmək; argument qurmaq və argumenti əsaslandırma bilmək; məlumatı analiz və sintez edə bilmək; (PK-20)
- Tənqidi təhlil, eləcə də empirik və analitik tədqiqat vərdişlərini inkişaf etdirmək; (PK-21) Karyera barədə ilkin anlayışları, karyera inkişaf fəaliyyətlərini, iş müsahibəsinə hazırlıq prosedurlarını və müsahibə texnikalarını bilmək, karyera yol xəritəsinin tərtib

olunmasını və texnikaları, iradə, motivasiya və pozitiv düşüncə, işgüzar etika, iş axtarma strategiyaları, eləcə də iş üçün müraciət qaydalarını, peşəkar CV, rezume, istək və tövsiyə məktublarının hazırlanmasını bacarmaq; (PK-22)

- Vaxtın effektiv idarə edilməsini, stres menecmentini, kreativ, tənqidi və analitik düşüncə formalarını bilmək, problem həll etmə və qərarvermə texnikalarına, natiqlik bacarıqlarına sahib olmaq, eləcə də komanda işinin qurulmasını bilmək və liderlik prinsiplərinə yiyələnmək; (PK-23)
- Layihələrin hazırlanması idarə edilməsində iştirak etmək və digər çox istifadə olunan proqram təminatlarından istifadəni bacarmaq, iş həyatında şifahi və yazılı kommunikasiya vasitələrindən istifadə etməyi bacarmaq; (PK-24)
- Media materialları ilə işləmək, müəyyən mövzular üzrə araşdırmalar aparmaq, faktiki materialları toplamaq, ümumiləşdirmək, nəticə çıxarmağı bacarmaq; (PK-25)

3. Təhsil Proqramının strukturu

3.1. “050205 Filologiya” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı 240 (4 il) AKTS kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
	Ümumi fənlər	30
1	Azərbaycanın tarixi Bu fənn Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranmasını, mərhələlərini, formalaşmasını və inkişafını öyrənir, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin güclənməsində siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edir. Tələbələrimizdə vətənpərvərlik hissini aşılamaq üçün müxtəlif tarixi mərhələlərdə yaranmış dövlətlərin siyasi tarixi, ayrı-ayrı şəxsiyyətlərin qəhrəmanlıq nümunələri tarixi faktlar əsasında şərh olunur. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir. Əsas məqsəd tələbələrdə geniş dünyagörüşünün, vətən sevgisinin, tarixi hadisələri analitik təhlil etmə qabiliyyətinin və hadisələrdən, siyasi proseslərdən düzgün nəticə çıxarmaq qabiliyyətini formalaşdırmaqdan ibarətdir.	5
2	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4

3	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	15
4	Seçmə fənlər (Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər)	6
4.1	Fəlsəfə	3
	Sosiologiya	
	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları	
	Məntiq	
4.2	Etika	3
	İnformasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə)	
	İnformasiyanın idarə edilməsi	
	Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	
	Politologiya	
İxtisas fənləri		120
5	Dilçiliyə giriş Bu fənn tələbələrə ümumi linqvistik anlayışlar, dil, onun ictimai təbiəti, daxili quruluşu və tarixi inkişafının qanunauyğunluqları, dilin sistemi və strukturu, dil fəaliyyəti və dil vahidlərinin funksiyaları, dillərin təsnifat prinsipləri, dilçiliyin nəzəri əsasları haqqında ilkin, ümumi, eyni zamanda zəruri biliklər verir. Fənn çərçivəsində tələbələr həmçinin dilçiliyin inkişaf tarixi barədə ümumi məlumat əldə edirlər.	3
6	Ədəbiyyatşünaslığa giriş Bu fənn ədəbiyyatın fəlsəfi-estetik mahiyyəti və ədəbi formalarının tarixi inkişaf prosesi haqqında ilkin təsəvvürləri formalaşdırır. Fənnin tədrisi tələbələrə ədəbiyyatşünaslıq elminin humanitar elmlər sistemində mövqeyi, ədəbiyyatın digər bədii yaradıcılıq formaları ilə əlaqəsi, ədəbiyyatın funksiyaları, ədəbi prosesin təkamül mərhələlərinin özünəməxsusluğu və qanunauyğunluqları, ədəbiyyatşünaslıq elminin əsas nəzəri problemləri, ədəbi-estetik cərəyanlar haqqında təməl biliklər verir. Fənn çərçivəsində tələbələr ədəbi növlər və janrlar, eyni zamanda ədəbi əsərin məzmun və forması haqqında geniş məlumat əldə edir, ədəbi prosesə bələd olur, müasir ədəbiyyatşünaslıqda oxucu problemi ilə tanış olurlar.	3

7	<p>Şifahi Xalq Ədəbiyyatı (ixtisas ölkəsi üzrə)</p> <p>Şifahi xalq ədəbiyyatı fənni mədəniyyətin və ədəbiyyatın daha dərin qatlarına nüfuz etmək, onun qaynaqlarını, mənəvi-əxlaqi, estetik dəyərlərini əxz etmək baxımından tədris prosesinə daxil edilir. Dili tədris edilən ölkənin şifahi xalq ədəbiyyatı həmin ölkənin xalqlarının yazıya qədərki dövrdə yaratdığı və sonrakı mərhələlərdə inkişaf etdirdiyi bədii söz sənətinin üslub və janr xüsusiyyətlərini, yaradıcılıq ənənələrini, xalq ədəbiyyatının müxtəlif janrlarını, o cümlədən əmək və mərasim nəğmələrini, folklor nümunələrini, qəhrəmanlıq eposlarını, rəvayətləri, dastanları, poetik və sinkretik folklor nümunələrini, eləcə də bunların məzmun, dil və üslub xüsusiyyətlərini öyrədir. Tələbələri ixtisas ölkəsinin ədəbi-tarixi prosesinin ilkin mərhələsinə aid yaradıcılıq nümunələri ilə yanaşı, onların yarandığı tarixi şəraitlə tanış etmək, eyni zamanda, öyrənilən ədəbiyyatın dünya xalqlarının ədəbiyyatında yeri və mövqeyi haqqında məlumatlandırmaq da kursun əsas məqsədlərindəndir.</p>	3
8	<p>Dil tarixi</p> <p>Dil tarixi fənni tələbələrə qədim və müasir dilin inkişaf qanunauyğunluqları haqqında müfəssəl məlumat verir. Dil tarixi və ya diaxron dilçilik dil sistemlərinin öz inkişafının ayrı-ayrı mərhələlərində yenidən qurulmasını, diaxroniyada sinxron qatların fəaliyyətini, hər mərhələnin xarakterik xüsusiyyətlərini, dilin fonetik, leksik-semantik və qrammatik strukturunda gedən dəyişiklikləri, bu dəyişikliklərin səbəbini və hansı yolla baş verdiyini izah edir, eyni zamanda, bu dəyişmələrin fonunda ədəbi dilin formalaşması və müasir dilin yaranması haqqında məlumat verir.</p>	3
9	<p>Məntiq və tənqidi təfəkkür</p> <p>Bu fənn tələbələrdə məntiqi mühakimə yürütmə və tənqidi təfəkkür bacarıqlarını inkişaf etdirir. Fənn çərçivəsində tələbələr deduksiya və induksiya yolu ilə nəticələr çıxarmaq, deduktiv və induktiv arqumentləri müəyyənləşdirmək və qiymətləndirmək, səfsətlərin mövcudluğunu aşkar etmək və onlara yol verməmək, tənqidi təfəkkürün əsas komponentlərini müəyyən edə bilmək bacarığına yiyələnirlər. Tələbələrə deduksiya, induksiya və arqumentasiya bacarığını tətbiq edərək şifahi və yazılı nitq vərdişlərini inkişaf etdirmək, məntiq və tənqidi təfəkkür qabiliyyəti ilə tədqiqat aparmaq</p>	3

	vərdislərinin sintezinə nail olmaq öyrədilir. Bununla yanaşı, fənnin tədrisinə riyazi məntiq elementlərinin daxil edilməsi tələbələrin gələcək təhsili üçün etibarlı zəmin yaradır.	
10	<p>Öyrənilən əsas dil</p> <p>Filologiya ixtisası üzrə tədris olunan əsas dil fənni tələbələrə tədris olunan dilin səs quruluşunu, leksik-semantik təbiətini, lüğət tərkibini, dilin qrammatik strukturunu və tərkib elementlərini, leksik-qrammatik vahidlərin paradiqmatik və sintaqmatik əlaqələrini, onların funksionallığını və s. məsələləri nəzəri aspektdə öyrədir, eyni zamanda, bu biliklərin tətbiqi vərdislərini formalaşdırır. Öyrənilən əsas dil ana dili deyilsə, fənn çərçivəsində xarici dilə yiyələnmək üçün danışmaq, yazmaq, oxumaq və dinləmə bacarıqları sisteməlik şəkildə inkişaf etdirilir. Bu fənn tələbələrdə öyrədilən dildə sərbəst formada fikir və düşüncələrini ifadə etmək, təqdim olunan dil materialının təhlilini aparmaq bacarığını da formalaşdırır.</p>	34
11	<p>Ölkə ədəbiyyatı tarixi</p> <p>Ölkə ədəbiyyatı tarixi fənninin məqsədi bu və ya digər xalqın ədəbiyyatının inkişaf dövrlərini və mərhələlərini öyrətmək, ölkə ədəbiyyatının ümumdünya ədəbi prosesinə təsirini və dünya ədəbiyyatındakı mövqeyini müəyyənləşdirməkdir. Fənn çərçivəsində tələbələrə öyrənilən xalqın ədəbiyyatının əsas mənbələrini araşdırmaq, ədəbi prosesin müxtəlif mərhələlərində müvafiq ölkə ədəbiyyatının tarixində xüsusi yer tutan və ədəbi məktəb yaratmış sənətkarların yaradıcılığının xüsusiyyətlərinə aydınlıq gətirmək, onların yaratdıqları ədəbi nümunələrin dövrün mədəni-ictimai problemləri ilə bağlılığını və ədəbi prosesə təsirini müəyyənləşdirmək öyrədilir.</p>	28
12	<p>Dünya ədəbiyyatı</p> <p>Dünya ədəbiyyatı fənni tələbələri ümumdünya ədəbi prosesinin inkişaf mərhələləri, qanunuyğunluqları və nailiyyətləri ilə tanış edir. "Dünya ədəbiyyatı" kursunun tədrisi nəticəsində tələbələrdə Qədim Şərqi, antik yunan və Roma bədii-estetik və fəlsəfi görüşləri barəsində dolğun təsəvvür yaradılır; Orta əsrlər və İntibah dövrü Qərbi ədəbiyyatında yaranan ədəbi nümunələr, klassik Şərqi ədəbiyyatının məşhur nümayəndələrinin yaradıcılığı, XVII-XVIII əsrlər Avropa və XIX-XX əsrlər Avropa və ABŞ ədəbiyyatı, Şərqi slavyan və türk xalqlarının ədəbi əsərləri öyrədilir. Tələbələr dünya ədəbiyyatında klassisizm, barokko, intibah realizmi, sentimentalizm, romantizm, tənqidi realizm,</p>	18

	<p>maarifçilik, modernizm, postmodernizm kimi ədəbi cərəyanlar və istiqamətlər, eləcə də bu cərəyanların nümayəndələrinin yaradıcılığı barəsində geniş məlumat əldə edir və müxtəlif ədəbi janrların yaranması və təşəkkülü ilə bağlı biliklərə yiyələnirlər. Bu fənn, həmçinin, dünya ədəbiyyatında formalaşan ümumbəşəri dəyərləri və ədəbi-estetik nailiyyətləri, klassik əsərlərin bədii özəlliklərini və sənətkarların yaradıcılıq xüsusiyyətlərini tədris edir.</p>	
13	<p>Qədim dil Bu fənn tələbələrə qədim dilin işləndiyi tarixi dövr və həmin dövəndə dilin inkişaf qanunauyğunluqları haqqında müfəssəl məlumat verir; konkret qədim dilin (qədim türk, qədim slavyan, latın və s.) yazısını, fonetik quruluşunu, leksika və qrammatikasını öyrədir. Qədim dil fənninin tədrisi tələbələri qədim dilin əks olunduğu mətnlər və mənbələrlə işləmək üçün zəruri olan söz ehtiyatı və qrammatik struktur elementləri ilə tanış edir, eyni zamanda, öyrənilən qədim dilin müasir dilə (dillərə) təsirini də əyaniləşdirir.</p>	3
14	<p>Ölkəşünaslıq Bu fənn tələbələrə öyrəndikləri dili təmsil edən ölkələrin coğrafiyasını, dinini, tarixini, ictimai-siyasi həyatını, dilin və ədəbiyyatın formalaşdığı mühiti, mədəniyyət abidələrini linqvokulturoloji aspektdə öyrədir.</p>	3
15	<p>Psixologiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə psixologiya elminin əsas anlayışları tədris edilir, psixologiyanın obyekt, predmeti və metodları, əsas istiqamətləri, psixikanın quruluşu, fəaliyyət və ünsiyyətin, şəxsiyyətin ümumi psixoloji məsələləri, psixi proses və halların, fərdi psixoloji xüsusiyyətlərin qanunauyğunluqları, şüurluluq və qeyri-şüurluluğun qarşılıqlı münasibəti aydınlaşdırılır. Psixologiya elminə aid nəzəri biliklərlə yanaşı, təhsil prosesinin subyektlərinin qarşılıqlı əlaqəsi, məqsədyönlü təşkil olunmuş şəraitdə sosial-mədəni təcrübənin gənc nəsə ötürülməsinin psixoloji qanunauyğunluqları və mexanizmləri də tələbələrə izah edilir.</p>	3
16	<p>Ümumi dilçilik “Ümumi dilçilik” kursu təhsilin bakalavr pilləsində tələbələri dil və onun mahiyyəti, dilin xalqın tarixi və tərəkür tərzi ilə əlaqəsi, linqvistikanın müxtəlif şöbələri (fonetika, fonologiya, morfologiya, morfonologiya, sintaksis, semantika, praqmatika, sosial və koqnitiv</p>	4

	<p>semiotika, semiologiya) və nəzəri müddəaları, dilin fəlsəfi problemləri və sosial məsələləri ilə tanış edir. Dilçiliyin ayrı-ayrı şöbələri daxilində formalaşmış nəzəri müddəalar bu müddəaların irəli sürüldüyü dilçilik məktəblərinin kontekstində baxılacaq, bu məktəblərin müvafiq məsələləri öyrənmək üçün tətbiq etdikləri metodlara da nəzər salınacaqdır. Fənn çərçivəsində tələbələr həmçinin dilçilikdən intişar tapmış müasir sahələrin (psixolinqvistika, sosiolinqvistika, etnolinqvistika, korpus dilçiliyi, riyazi dilçilik) ümumi istiqamətləri ilə də tanış olacaqlar. Fənnin tədrisi tələbələrdə linqvistik dünyagörüşün formalaşmasına, onların dünya dilləri və dünyanın keçmiş və müasir dil mənzərəsi haqqında geniş məlumatla yiyələnməsinə təminat verir.</p>	
17	<p>Ədəbiyyat nəzəriyyəsi Ədəbiyyat nəzəriyyəsi fənni tələbələrə ədəbi yaradıcılığın təbiətini və ictimai funksiyasını öyrədir, ədəbiyyatın gerçəkliyi obrazlı şəkildə təcəssüm etdirmə xüsusiyyətləri və bədii əsərin stukturu, eləcə də ədəbi prosesin qanunauyğunluqları haqqında müfəssəl məlumat verir. Fənnin tədrisi çərçivəsində tələbələr ədəbiyyat nəzəriyyəsinin elm kimi formalaşması və inkişafı, bədii ədəbiyyatda üslub və metod, əsərin bədii bütövlüyü problemi, ədəbi cərəyanların inkişaf mərhələləri, eləcə də nəsr və nəzm dilinin xüsusiyyətləri haqqında biliklərə yiyələnilər.</p>	3
18	<p>Üslubiyyat və ritorika Üslubiyyat və ritorika fənni ədəbi dilin bütün yarusları üzrə dil vahidlərinin üslubi imkanlarını və mədəni nitqin ictimai formada ortaya çıxmasında dilin struktur-semantik aspektlərini tədris edir. Üslubiyyat nitq prosesində fikrin məzmun və məqsədinə müvafiq dil elementlərinin seçilməsi və funksional tətbiqini öyrədir. Tədris prosesində tələbələr nitqdə və yazıda obrazlılıq və ifadəlilik yaradan üslubi məqamlardan, bədii təsvir və ifadə vasitələrindən, digər üslubi ifadə vasitələrindən, müxtəlif funksional üslubların dil xüsusiyyətlərindən yerli-yerində istifadə etmək bacarıqlarına yiyələnilər. Fənn çərçivəsində tələbələrə nitq mədəniyyəti, nitqin növləri, mədəni nitqin əsas xüsusiyyətləri, dil səviyyələrinə uyğun normalar, onların tarixi inkişafı, variantlılığı, tətbiqi və s. məsələlər də tədris edilir.</p>	3
	<p>Müasir informasiya - kommunikasiya texnologiyaları və</p>	

19	<p>informasiya təhlükəsizliyi</p> <p>Fənn çərçivəsində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının təsnifatı və xüsusiyyətləri; müxtəlif növ kompüter qurğuları və şəbəkə texnologiyaları daxil olmaqla, informasiya texnologiyalarının (İT) əsasları; İkilik say sistemləri kimi müxtəlif məlumatların təqdim etmə sxemləri; İT mühitində fəaliyyət göstərmək üçün lazım olan alətlər və tətbiqlərə giriş təqdim edilir; informasiyanın kompüter emalının əsas prinsipləri (kodlaşdırılması, saxlanması, ötürülməsi və s.) öyrədilir.</p> <p>İnformasiya cəmiyyətinin konsepsiyası və xüsusiyyətləri, cəmiyyətin informasiyalaşdırılması prosesinin inkişaf mərhələləri, müxtəlif sahələrdə informasiya texnologiyalarının rolu (Elektron həyat; Kommunikasiya; Virtual cəmiyyət; Elektron imza və s.); informasiya texnologiyalarının effektivliyinin meyarları, informasiya və kiber təhlükəsizlik;</p> <p>Müasir əməliyyat sistemləri (ƏS) və onların iş prinsipi; Əməliyyat sistemlərində faylların idarə olunması;</p> <p>Proqramlaşdırmanın əsasları;</p> <p>Şəbəkələşmə; Veb sistemləri və texnologiyaları;</p> <p>Veb səhifələrin hazırlanması (HTML kodları və WYSIWYG redaktorlar);</p> <p>Süni intellekt sistemləri;</p> <p>İnformasiya təhlükəsizliyi və ona nail olma yolları: şifrələmə üsulları; kriptosistemlər; steqanoqrafiya; informasiyanın gizlədilməsi üsulları; şəbəkə təhlükəsizliyi; rəqəm imza texnologiyası; kompüter və informasiyanın kiberhücumlardan qorunması və icazəsiz istifadəsinin qarşısını almaq üçün təhlükəsizlik tədbirlərindən istifadə etmək, antiviruslar və s.;</p> <p>MS Office 365 paket proqramlarının tətbiqləri: MS Word mətn prosessorunun imkanları, MS Excel cədvəl prosessorunda mürəkkəb (ixtisas üzrə) cədvəllərin qurulması, hesablamaların aparılması və s., Təqdimatların hazırlanması, PDF faylların hazırlanması və redaktəsi, Teams proqramı və s. proqramların (tətbiqi proqramların) imkanlarından istifadə;</p> <p>Verilənlər bazası (VB), Verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri (VBİS) və onun imkanları öyrədilir.</p>	3
20	<p>Mülki müdafiə</p> <p>Fənn çərçivəsində fəvqəladə halların qarşısının alınması və aradan qaldırılması üçün vahid dövlət sistemi, təbii fəlakətlər zamanı təhlükəsizliyin təmin edilməsində vətəndaşların hüquq və vəzifələri, fərdi və kollektiv müdafiə prinsipləri, qəza-xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlər, ilk tibbi yardımın göstərilməsi, təcili təxliyə və</p>	3

	bərpa tədbirləri, təhsil sahəsində mülki müdafiə tədbirləri təşkil etmək kimi məsələlər tədris olunur.	
...	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər¹ Burada olan fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.	60
	Təcrübə	30
	Cəmi	240

4. Tədris və öyrənmə

- 4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.
- 4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.
- 4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:
 - mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
 - təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
 - müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
 - layihələr;
 - problemlərə əsaslanan tədris;
 - sahə işləri;
 - rol oyunları;
 - hesabatlar;
 - qrup qiymətləndirməsi;
 - ekspert metodu;
 - video və audio konfrans texnologiyaları;
 - video və audio mühazirələr;

¹ Bu fənlər professor-müəllim heyətinin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər tələbələr üçün seçmə xarakteri daşımalı, eləcə də tələbələrin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır.

- distant təhsil;
- simulyasiyalar;
- və s.

Qeyd: sadalanan metodlar ixtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.

- 4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.
- 4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

- 5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.
- 5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.).
- 5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə ediləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:
 - yazılı tapşırıqlar;
 - bilik və bacarıqlara dair testlər, kompyuter əsaslı testlər;
 - şifahi təqdimatlar;
 - sorğular;
 - açıq müzakirələr;
 - praktika hesabatları, sahə işləri hesabatları;
 - praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
 - layihə işlərinə dair hesabatlar;
 - portfolionun qiymətləndirilməsi;
 - frontal sorğu;
 - qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə;
 - və s.

Qeyd: sadalanan üsullar fənnin spesifikasiyasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.

- 5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.
- 5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi müvafiq qaydalara uyğun olaraq qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.
- 5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiarizm problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 7.1. “050205 Filologiya” ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompüter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilənlərin ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.
- 7.2. Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və/və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn yüksək ixtisaslı mütəxəssislər, həmçinin müvafiq ixtisas qrupu üzrə minimum magistr dərəcəsinə sahib olan şəxslər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Təcrübə

- 8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir. İxtisasın xüsusiyyətlərindən asılı olaraq təcrübənin təşkili qayadaları ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən oluna bilər.
- 8.2. Təcrübə özəl şirkətdə, dövlət müəssisəsində, tədqiqat laboratoriyasında (eləcə də universitet, AMEA, yerli, yaxud beynəlxalq özəl təşkilat və şirkətlərdə və s.) təşkil oluna bilər.
- 8.3. Təcrübə prosesindən maksimal fayda əldə etmək məqsədilə tələbələr ilkin hazırlıq prosesinə cəlb edilməli (karyera palanlanması) və onların müvafiq bacarıqları (yumşaq və sərt bacarıqlar) formalaşdırılmalıdır.
- 8.4. Təcrübənin təşkili ali təhsil müəssisəsinin vəzifəsidir. Təcrübədən öncə ali təhsil müəssisəsi və təcrübə təşkil olunacaq qurum arasında müqavilə imzalanmalıdır. Müqavilədə təcrübənin keçirilmə şərtləri, tələbələrin hüquq və vəzifələri və digər zəruri təfərrüatlar əks olunur. Təcrübəni təşkili iki formada təklif olunacaqdır. İmzalanmış müqaviləyə uyğun olaraq, tələbələr müvafiq şirkət və qurumlarda təcrübə imkanlarını araşdıracaq və müsbət dəyərləndirilən tələbələr qarşı tərəfin razılıq sənədlərini universitetə təqdim edəcəkdir. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər qurumlarda, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir.
- 8.5. Təcrübənin təşkilinin ikinci forması isə, tələbələrin iş dünyasından daxil olan sifariş layihələrinin icra olunmasıdır. Belə ki, müxtəlif özəl və dövlət qurumlarında ehtiyac duyulan araşdırmalar, təkmilləşmə imkanları, problemlərə həll yolları tələbə və mentor müəllimlərin birgə fəaliyyəti ilə təhlil və tədqiq ediləcək və layihə şəklində sifarişçilərə təqdim ediləcəkdir.
- 8.6. Təcrübənin qiymətləndirilməsi təqdim olunmuş layihənin dəyərləndirilməsindən sonra iş dünyası nümayəndələri tərəfindən həyata keçiriləcəkdir.

9. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

- 9.1. **“050205 Filologiya”** ixtisası üzrə məzun olan tələbələr əsasən dövlət qurumlarında, yerli özünüidarəetmə orqanlarında və mülkiyyət formasından asılı olmayaraq müxtəlif müəssisələrdə filoloq mütəxəssis/məsləhətçi olaraq fəaliyyət göstərə bilərlər. Bundan əlavə, məzunlar tabeliyindən asılı olmayaraq peşəsinə və ixtisas dərəcəsinə uyğun gələn istənilən sahədə, təşkilatda, idarədə, müəssisədə, birlikdə, qurumda, nazirlik və komitələrdə həmçinin agentlikliklərdə və araşdırma/beyin mərkəzlərində mütəxəssis/ məsləhətçi olaraq da çalışa bilərlər.
- 9.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb sahifəsində yerləşdirməlidir.
- 9.3. **“050205 Filologiya”** ixtisası üzrə Təhsil Proqramının məzunları təhsillərini “Təhsil” ixtisasları qrupuna daxil olan **“060101 Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi”**, **“060102 Dil və ədəbiyyat müəllimliyi”**(dillər üzrə), **“060103 Xarici dil müəllimliyi”**(dillər üzrə), **“Humanitar və sosial”** ixtisaslar qrupuna daxil olan **“060201 Filologiya”**, **“060203 Tərcümə”**(bəzi ixtisaslaşmalar üzrə), **“060204**

Jurnalistika”(bəzi ixtisaslaşmalar üzrə), “060205 Kitabşünaslıq”(bəzi ixtisaslaşmalar üzrə), “060207 Antropologiya”(Mədəni antropologiya), “Mədəniyyət və incəsənət” ixtisaslar qrupuna daxil olan “060301 Muzeşünaslıq, arxiv və abidələrin qorunması” Magistr proqramlarında davam etdirə bilərlər.

9.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil
Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,

Elm, ali və orta ixtisas təhsil
şöbəsinin müdiri

_____ Yaqub Piriyeu

“ _____ ” _____ 2020-ci il

Humanitar və sosial ixtisaslar
qrupu üzrə

Dövlət Təhsil Proqramlarını
Hazırlayan işçi qrupun sədri

 Fariz İsmayilzadə
“ 05 avqust ” _____ 2020-ci il

Təhsil Proqramı və fənlər üzrə təlim nəticələri

Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramı və hər fənn üzrə gözlənilən təlim nəticələrini müəyyən etməlidir. Aşağıdakı cədvəllərdə ən azı 6 təlim nəticəsi sadalanmalıdır (Təhsil Proqramı və hər fənn üzrə ayrılıqda)

Təhsil Proqramının təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Yüksək yaradıcı və tənqidi təfəkkürə, vətənpərvərliyə, geniş erudisiyaya, sosial-siyasi məsuliyyətə, yazılı və şifahi nitq vərdişlərinə yiyələnir, bir neçə xarici dildən sərbəst istifadə etməyi bacırır.
PTN 2. Empirik və analitik tədqiqat vərdişlərini inkişaf etdirmək; müqayisə, qarşılaşdırma, analiz və sintez kimi elmi-akademik bacarıqlar formalaşdırmaq; sahə işi, məlumatın toplanması, emalı və sistemləşdirilməsi vərdişlərini əldə etmək
PTN 3. Dilin müxtəlif funksional üslublarını müvafiq situasiyalarda uğurla tətbiq edə bilmək; dil vərdişlərini pragmatik-kommunikativ, mədəniyyətlərarası ünsiyyət, sosiolinqvistik kompetensiya baxımından istifadə edə bilmək; bütün bunların əsasında konkret dil materialını və mətnin qurulması xüsusiyyətlərini təhlil edə bilmək
PTN 4. Dilin tarixi inkişaf mərhələlərini əks etdirən mətnləri ayırd etmək; ədəbi qaynaqlarda müvafiq dövrü əks etdirən dil xüsusiyyətlərini anlamaq və təhlil edə bilmək
PTN 5. Dilin sistemini, strukturunu, mahiyyətini, funksiyalarını, eləcə də dil vahidlərinin özəlliklərini anlamaq; bunların elmi izahını verə bilmək; bunları mətn daxilində ayırd etmək və təhlil etmək
PTN 6. Ayrı-ayrı dilçilik məktəbləri/cərəyanları və onların məşğul olduqları problemlər haqqında müfəssəl bilik əldə etmək; bu məktəbləri/cərəyanları qarşılaşdırma şəkildə təhlil edə bilmək; dilin sisteminin/strukturunun tədqiqatı baxımından bu məktəblərin/cərəyanların tənqidi təhlilini vermək; dillə bağlı müasir dövrdə hansı araşdırma istiqamətlərinin (və nə üçün) prioritet təşkil etməli olduğu haqda şəxsi mülahizə yürüdə bilmək
PTN 7. Ədəbi formaları, janrları, ədəbi-bədii üslubları anlamaq, mətn daxilində ayırd etmək və ədəbi əsərləri bu aspektlər baxımından təhlil etmək
PTN 8. Bədii təsvir və ifadə vasitələrini mənimsəmək, ayırd edə bilmək və yazılı və şifahi nitq prosesində - lazım gəldiyində və ya verilən tapşırığın bir hissəsi kimi tətbiq edə bilmək
PTN 9. Ədəbi mətni oxuyub təhlil etmək və ədəbi əsərdə qoyulmuş problemi müəyyən edib bu haqda sərbəst mülahizə yürütmək
PTN 10. Müasir ədəbi prosesləri anlamaq və bu proseslərin müasir dövrün müxtəlif tendensiyalarını, problemlərini, prioritetlərini və s. nə cür əks etdirdiyi haqda mülahizələr irəli sürmək
PTN 11. İxtisas dilinin əsas dil olduğu ölkə(lər)in/region(lar)ın tarxi, coğrafi, siyasi, mədəni, etnoqrafik və sosial xüsusiyyətləri ilə bağlı təməl biliklərə sahib olmaq

Fənn üzrə təlim nəticələri (FTN)

“Azərbaycan tarixi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN1 Azərbaycanın dünyanın ən qədim yaşayış məskənlərindən, ilk sivilizasiya məkanlarından biri olmasını müəyyən etməyi bacarır.
FTN 2 Azərbaycanın müxtəlif dövrlərdə dövlətçiliyinin təşəkküllü şəraitini, siyasi, beynəlxalq amilləri təhlil etməyi bacarır.
FTN 3 Azərbaycanda milli-dövlətin təşəkkülü, formalaşmasında ideoloji, iqtisadi və mədəni amillərin rolunu təhlil etməyi bacarır; azərbaycançılıq ideologiyasını dərk edir.
FTN 4 Müxtəlif dövrlərdə Azərbaycan dövlətçiliyinin zəifləməsinə təsir göstərmiş xarici və daxili amilləri təhlil etməyi və ümumiləşdirməyi bacarır.
FTN 5 Azərbaycan dövlətinin müasir dünyada yeri və rolunu sistemli şəkildə öyrənmək.
FTN 6 Azərbaycan tarixinin inkişafının tarixi təcrübəsindən düzgün nəticələr çıxarmağı bilmək.
FTN 7 Müasir mərhələdə Azərbaycan dövlətçiliyinin güclənməsini şərtləndirən amilləri, şəxsiyyətin rolunu təhlil və müəyyən etməyi bacarır.

“Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1 Qloballaşma şəraitində Azərbaycan dili və ona göstərilən dövlət qayğısı ilə bağlı məlumatlara yiyələnmək. Dövlət dili haqqında fərman və sərəncamlar, “Ulu öndər Heydər Əliyev və Azərbaycan dili” mövzusunda təqdimatlar hazırlamağı öyrənmək; “Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya” fənninin məqsəd və vəzifələrini bilmək. Kommunikasiyanın forma və funksiyaları, kommunikasiya səviyyələri barədə biliklərə sahib çıxmaq.
FTN 2 Akademik kommunikasiya prosesində köməkçi nitq hissələrinin rolunun nədən ibarət olduğunu mənimsəmək; şifahi və yazılı kommunikasiyalar, habelə nitqə verilən tələblər: nitqin düzgünlüyü, dəqiqliyi, aydınlığı, səlisliyi, təmizliyi, yığcamlığı, sadəliyi, zənginliyi, rəbitəliliyi və digər önəmli məsələlərin rolunu müasir tələblər səviyyəsində öyrənmək.
FTN 3 Kommunikasiya ritorikasının nədən ibarət olduğunu, ədəbi dilin üslublarını, Azərbaycan ədəbi dilinin aktiv və passiv leksikasını bilmək. Ədəbi dil və kommunikativlik, kommunikativliyin növləri, kommunikativlikdə rəbitə və kommunikativ strategiya və yaradıcılıq texnologiyalarını mənimsəmək.
FTN 4 Dinləmə mədəniyyəti və dinləmənin kommunikasiya növü kimi mahiyyətini öyrənmək. Dinləmə və diqqət, dinləmə formaları, dinləmə bacarıqlarının təkmilləşdirilməsinin önəmini qavramaq; kommunikasiya mədəniyyəti, danışmaq etikası və müraciət etikətləri barədə məlumatlara yiyələnmək; təşkil olunmuş nitqin (mühazirə, məruzə, çıxış, spontan nitq) özünəməxsusluğunu bilmək; şifahi şəkildə işgüzar kommunikasiya yaratmaq.

FTN 5 Müasir Azərbaycan dilinin işgüzar üslubu barədə məlumatları və qaydaları öyrənmək; İşgüzar kommunikasiyada məktublarnın rolu, elektron və onlayn kommunikasiyalar barədə biliklərini zənginləşdirmək; yazılı şəkildə işgüzar kommunikasiya yaratmaq.

FTN 6 Rəsmi-işgüzar sənədləri dili barədə məlumatları öyrənmək; işgüzar kommunikasiyaların növləri və formaları, həmçinin dili və üslubu barədə məlumatlara yiyələnmək. İşgüzar kommunikasiyada Azərbaycan dilinin saflığının, orfoqrafiya qaydalarının və cümlə quruluşuna əməl olunmasının mahiyyətini öyrənmək. İşgüzar ritorika haqqında nəzəri və praktik çalışmalara sahib çıxmaq.

FTN 7 Azərbaycan dilində ixtisas üzrə yazılı və şifahi təqdimatlar hazırlamağı bacarmaq.

“Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN1 Yazılı və şifahi nitq prosesində xülasələşdirmək, parafraz etmək, sintez etmək kimi bacarıqlar nümayiş etdirmək.

FTN 2 Nisbətən mürəkkəb mətnləri oxuyub təhlil edə bilmək; dinlədiyi və oxuduğu mətnin (ixtisasına uyğun elmi, ictimai-siyasi və s.) icmalını təqdim edə bilmək.

FTN 3 Müəyyən edilmiş məqsədə uyğun yazı strategiyaları seçə bilmək; müxtəlif janrlarda yazı nümunələri nümayiş etdirmək; yazılı şəkildə işgüzar kommunikasiya yaratmağı bacarır.

FTN 4 Effektiv ünsiyyət yaratmaq üçün sual müdaxiləsi, empatik dinləmə, məlumatı dəqiqləşdirmə, məlumatı əlavə təfərrüatla zənginləşdirmə və s. kimi texnologiyalara yiyələnmək.

FTN 5 İxtisas sahəsi daxilində müzakirələrdə iştirak edə bilmək; şifahi şəkildə işgüzar kommunikasiya yaratmağı bacarır.

FTN 6 Öyrəndiyi dildə yazılı təqdimatlar hazırlamağı bacarır.

FTN 7 Konkret sual ətrafında rəhbərlik, məntiqli və adekvat şifahi və yazılı mətn formalaşdırmaq.

“Dilçiliyə giriş” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Dilin əsas struktur vahidlərini, səviyyələrini və dildə səviyyələrarası qarşılıqlı münasibətləri müəyyən etmək və şərh etmək.

FTN 2. Dilin əsas və periferik vahidlərinin xüsusiyyətlərini təsvir və şərh etmək.

FTN 3. Dillərin müxtəlif təsnifini (genealoji, morfoloji, areal, struktur, sosioloji, funksional) apara bilmək.

FTN 4. Dil materialını dilin forma və aspektləri, eləcə də dil vahidləri baxımından təhlil etmək.

FTN 5. Dilçiliyin tarixi inkişaf yolu haqqında ümumi bilik əldə etmək.

FTN 6. Elmi mövqeyini arqumentləşdirməyi bacarmaq.

FTN 7. Elmi-nəzəri mənbələr, müxtəlif növ lüğətlər, eləcə də sorğu ədəbiyyatı ilə işləməyi bacarmaq.

“Ədəbiyyatşünaslığa giriş” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Ədəbiyyatşünaslığın humanitar və filoloji fənlər sırasında yerini müəyyən etmək.
FTN 2. Ədəbiyyatşünaslığın strukturu, anlayışlar sistemi və terminologiyası ilə tanış olmaq.
FTN 3. Ədəbiyyatın digər incəsənət növləri ilə əlaqəsini, eləcə də ədəbiyyatın funksiyalarını mənimsəmək; ədəbiyyatın estetik təbiəti haqqında təsəvvür formalaşdırmaq.
FTN 4. Ədəbi növ və janrlar, ədəbi əsərin məzmun və forması haqqında biliklər əldə etmək.
FTN 5. Ədəbiyyatşünaslıqda ədəbi-bədii cərəyanları, ədəbi məktəbləri tanımaq və paralellər aparmaq.
FTN 6. Ədəbi prosesə bələd olmaq, ədəbi əsərlərin təhlilində ilkin vərdişlərə yiyələnmək.
FTN 7. Müasir ədəbiyyatşünaslıqda oxucu və əsər, oxucu və yaradıcı proses haqqında məlumat əldə etmək.
FTN 8. Dünya və Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığına aid ilkin mənbələrlə tanış olmaq (müvafiq örnəklər əsasında). Bu mənbələri müqayisəli şəkildə təhlil edə bilmək.

“Şifahi xalq ədəbiyyatı - ixtisas ölkəsi üzrə” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. İxtisas ölkəsinin folklor nümunələrini – xalq nəğmələrini, nağılları, əfsanələri, dastanları və bu haqda yazılmış elmi-nəzəri ədəbiyyatı təhlil edə bilmək.
FTN 2. İxtisas ölkəsinin şifahi xalq ədəbiyyatına xas yazı tarixi ilə geniş bilik əldə etmək, müxtəlif janrlarda yazıya alınmış folklor nümunələrinin dil və üslub xüsusiyyətlərini mənimsəmək.
FTN 3. İxtisas ölkəsinin şifahi xalq ədəbiyyatına aid nümunələri mütaliə edib, onların janrlarını və bədii xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirmək.
FTN 4. İxtisas ölkəsinin ədəbi prosesinin ilkin inkişaf mərhələsinin ümumi qanunauyğunluqlarını öyrənmək və maddi-mədəniyyət abidələrinin yarandığı tarixi şəraiti dərk etmək.
FTN 5. İxtisas ölkəsinin şifahi xalq ədəbiyyatı tarixinin inkişaf istiqamətləri ilə qədim dövr Azərbaycan şifahi xalq ədəbiyyatının inkişaf yolunu fərqləndirə bilmək.
FTN 6. Şifahi xalq ədəbiyyatının müasir ədəbiyyatın formalaşmasındakı rolunu izah etmək kimi keyfiyyət və bacarıqlara yiyələnmək.

“Ölkə ədəbiyyatı tarixi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Ölkə ədəbiyyatı tarixinin ümumi səciyyəsinə vermək və ayrı-ayrı mərhələlərinin xüsusiyyətlərini müəyyənləşdirmək.
FTN 2. Müxtəlif dövrlərdə ədəbiyyatda baş vermiş mühüm hadisələri dərk etmək və hər dövrə aid ədəbi istiqamət və məktəblərin müvafiq ölkə üzrə nümayəndələrinin fərqli janrlarda yazılmış ədəbi nümunələrini mənimsəmək; ədəbi nümunələri dövrlər üzrə

qarşılaşdıraraq təhlil etmək.
FTN 3. Ölkə ədəbiyyatının aparıcı ictimai-siyasi və ədəbi simalarının həyat və yaradıcılığı barəsində dolğun biliklərə yiyələnmək, əsərləri ilə tanış olmaq, onların fəlsəfi və estetik görüşlərini təhlil etmək;
FTN 4. Bədii əsərlərin üslubi xüsusiyyətləri, əsas ideya və mövzuları haqqında nəzəri-təcrübi məlumat əldə etmək;
FTN 5. Öyrənilən xalqın ədəbiyyatının əsas mənbələrini araşdırmağı bacarmaq;
FTN 6. Ölkə ədəbiyyatının ümumdünya ədəbi prosesinə təsirini şərh etmək;
FTN 7. İxtisas ölkəsi ədəbiyyatı nümunələrində Azərbaycan, Şərq, türk mövzuları və motivləri barədə biliklər qazanmaq.

“Dünya ədəbiyyatı” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Qədim Şərq və Qərb xalqlarının mifləri ilə tanış olmaq, onları dövrün tarixi-mədəni konteksti müstəvisində öyrənmək.
FTN 2. Antik ədəbiyyatın ümumbəşəri və tarixi əhəmiyyəti, nümayəndələri barəsində müfəssəl məlumatlara yiyələnmək, antik lirika və dramaturgiya haqqında ətrafları biliklərə sahib olmaq.
FTN 3. Orta əsrlər qəhrəmanlıq eposları, cəngavər-kurtuaz və şəhər ədəbiyyatının poeziya və nəsr nümunələri haqda biliklərə yiyələnmək, trubadur və truver poeziyasını mənimsəmək, cəngavər romanı haqqında ətrafları biliklərə sahib olmaq.
FTN 4. Orta əsrlər Şərq və Qərb ədəbiyyatının aparıcı ictimai-siyasi nümayəndələrinin, ədib və filosoflarının həyat və yaradıcılıqları haqqında məlumatı mənimsəmək.
FTN 5. İntibah, Klassisizm, Maarifçilik, Romantizm və Realizm ədəbiyyatının tanınmış yazıçı, şair və dramaturqları barəsində müfəssəl məlumata, aparıcı ədəbi cərəyanların təkamülü haqqında ətraflı biliklərə sahib olmaq; bu cərəyanları qarşılıqlı şəkildə təhlil edə bilmək.
FTN 6. Modernist ədəbiyyatın fəlsəfi-estetik və nəzəri konsepsiyalarını ədəbi nümunələr əsasında mənimsəmək.
FTN 7. Posmodernist ədəbiyyatın ədəbi-estetik əsaslarını və müasir müəlliflərin bədii mətnlərində inikas xüsusiyyətlərini araşdırmağı bacarmaq.
FTN 8. Müasir ədəbi prosesin əsas təmayülləri (magik realizm, antiutopiya, itirilmiş nəsil, qara yumor, feminizm, elmi fantastika, mutikulturalizm ə s.) tanış olmaq və bu təmayülləri ədəbi nümunələr əsasında səciyyələndirmək.

“Ədəbiyyat nəzəriyyəsi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Bədii ədəbiyyatın ümumi nəzəri prinsiplərini öyrənmək.
FTN 2. Ədəbiyyatın təbiəti və ədəbiyyatın təyinatı haqqında biliklər əldə etmək.
FTN 3. Ədəbiyyat-cəmiyyət, ədəbiyyat-fəlsəfə, ədəbiyyat-psixologiya, ədəbiyyat-bioqrafiya arasındakı münasibətləri mənimsəmək.
FTN 4. Əsərin bədii bütövlüyü haqqında nəzəri biliklərə yiyələnmək, süjet və kompozisiya

ilə bağlı bilikləri genişləndirmək.
FTN 5. Ədəbi dilin leksik-semantik xüsusiyyətlərini mənimsəmək, obrazlı dilin ifadə vasitələri haqqında biliklərə yiyələnmək, şeir vəznlərinin milli dilin xüsusiyyətləri ilə əlaqəsini aydınlaşdırmaq.
FTN 6. Bədii üslub və metodların tipologiyasını müəyyən etmək, metodoloji prinsipləri və üslubi istiqamətləri müəyyənləşdirmək.
FTN 7. Ədəbiyyatşünaslığın mifoloji, psixoloji, bioqrafik, tarixi-müqayisəli məktəbləri haqqında biliklər əldə etmək.

“Üslubiyyat və ritorika” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Üslubiyyata aid spesifik anlayışları və onların arasındakı fərqləri müəyyənləşdirmək.
FTN 2. Müxtəlif mətnlərdə və nitqdə istifadə edilən üslubi vasitələri və onların kontekstdəki funksiyasını müəyyənləşdirmək, üslubi analizin prinsiplərini təsvir və müzakirə etmək.
FTN 3. Müvafiq funksional üslublarda mətnlər tərtib edə bilmək üçün uyğun stilistik vahidləri seçib tətbiq etməyi bacarmaq.
FTN 4. Ritorik vasitələrdən istifadə etməklə nitqin məntiqiliyini və inandırıcılığını təmin etmək.
FTN 5. Gündəlik və peşəkar diskursda istifadə edilən ritorik vasitələri və xüsusiyyətləri müəyyən edə bilmək.
FTN 6. Öyrənilən dilin ifadəlilik imkanlarını, üslubi kateqoriyaların nitq fəaliyyətində tətbiq metodlarını mənimsəmək, ritorik tələblərə riayət etmək və mədəni nitq qabiliyyəti nümayiş etdirmək.

“Ümumi dilçilik” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Daha öncə müvafiq zəruri fənn çərçivəsində əldə edilmiş biliklərə əsaslanaraq dilçilik problemlərinin anlaşılmasında, müəyyən edilməsində və təhlilində yeni səviyyə əldə etmək
FTN 2. Dilçilikdə ayrı-ayrı şöbələr üzrə mövcud əsas elmi cərəyanların konseptual çərçivəsini və bu cərəyanlara dayanan elmi metodologiyayı anlamaq və onları real dil faktlarına tətbiq edərək təhlil etmək
FTN 3. Dilçilik sahəsində araşdırma aparmaq məqsədi ilə metodoloji bazanı müəyyən edə bilmək
FTN 4. Dilçiliklə bağlı problemləri humanitar və sosial elmlər sahəsindəki problemlər və nəzəri müddəalarla əlaqələndirərək interdisiplinar çərçivədə qavramaq və təhlil etmək
FTN 5. Dilçilik elminin müasir problemləri, prioretləri və gələcək perspektivləri haqqında müstəqil mülahizə irəli sürmək
FTN 6. Dilə, dil faktlarına, dildə gedən proseslərə sistemli elmi yanaşma tətbiq edə bilmək

“Qədim dil” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Qədim dilin səs sistemini mənimsəmək
FTN 2. Qədim dilin morfoloji strukturunu mənimsəmək
FTN 3. Qədim dilin əsas sintaktik vahidlərini mənimsəmək
FTN 4. Qədim dildə seçilmiş mətnləri oxuyub anlama səviyyəsində leksik korpusun mənimsəmək
FTN 5. Qədim dildə əsas frazeoloji vahidlərin mənasını anlamaq
FTN 6. Qədim dilin inkişaf etdiyi mühitin sosial, siyasi və mədəni özəllikləri haqqında məlumatlı olmaq
FTN 7. Qədim dilin istifadə edildiyi ədəbi abidələr və qədim dildə əsərlər yaratmış yazıçılar haqqında bilik əldə etmək və bu əsərlərdən parçaları müəllimin köməyi ilə/lüğətdən istifadə edərək oxuyub tərcümə edə (və ya şərh edə) bilmək.
FTN 8. Qədim dilin yazıldığı ədəbi əsərlərdə üslub xüsusiyyətlərini təhlil etmək, oxu materialına istinad edərək qədim dilin funksional üslubları haqqında fikir yürütmək

“Dil tarixi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Dil tarixini tədqiq etməklə öyrənilən dilin keçdiyi uzun tarixi yolu araşdırmaq;
FTN 2. Dilin ilk şifahi və yazılı abidələrindən tutmuş bugünkü səviyyəyə necə gəlib çatdığını göstərmək;
FTN 3. Dillərinin söz ehtiyatını araşdıraraq sözlərin necə əmələ gəlməsinə, yayılmasına, bu və ya digər sözün hansı dildən alınaraq mənimsənilməsinə və ya keçməsinə, söz kimi işlənməsinə, bir sözlə, etimologiyaya xüsusi diqqət yetirmək;
FTN 4. Öyrənilən dilə aid materialların əsasında tarixi-müqayisəli metodun işlənilib hazırlanması;
FTN 5. Nəzəri bilikləri nümayiş etdirməklə yanaşı öyrənilən dilin mənşəyi, bu dilin aid olduğu ailədən olan dillərin qarşılıqlı əlaqəsi və inkişafı ilə bağlı olan tapşırıqları yerinə yetirmək;
FTN 6. Dilçilikdə əldə edilən nailiyyətləri dərinlən öyrənməklə nəzəri müddəalarda irəli sürülən fikirləri sübut etmək, müzakirə olunan mövzularla bağlı fikir və görüşləri ifadə etmək.

“Ölkəşünaslıq” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Dili öyrənilən xalqın tarixi və mədəniyyəti haqqında təməl biliklər əldə etmək;
FTN 2. Dili öyrənilən xalqın tarixi və mədəniyyəti haqqında əldə etdikləri biliklər əsasında öyrəndiyi dildə sosio-lingvistik, sosio-kulturoloji və mədəniyyətlərarası ünsiyyət səviyyəsində müvafiq vərdişlər əldə etmək;
FTN 3. Dili öyrənilən xalqın mədəniyyətini digər mədəniyyətlərlə müqayisəli şəkildə təhlil edə bilmək;
FTN 4. Dili öyrənilən xalqın tarixi, mədəniyyəti və dili öyrənilən xalqın yaşadığı ölkədə/ölkəyə gedən sosial proseslərlə bağlı debatlarında iştirak edə bilmək;

FTN 5. Əldə etdikləri bilik və bacarıqlarla təkcə leksik fon, milli mədəniyyət və milli reallıqları deyil, həm də ünsiyyətdə olduqları digər tələbələrdə öyrənilən dilin ölkəsinə hörmət və məhəbbəti aşılamağı bacarmaq ;

FTN 6. Dili öyrənilən xalqın mədəniyyətindən qəbul edilmiş ünsiyyət, adət və ənənələrin Azərbaycan mədəniyyəti ilə sistemli şəkildə qarşılıqlı əlaqəsini izah edə bilmək;

“Məntiq və tənqidi təfəkkür” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Problemi aydın və müfəssəl şəkildə izah etmək

FTN 2. Problemlərin təhlili prosesində məlumatları və faktları səmərəli şəkildə seçmək və şərh etmək

FTN 3. Problem haqqında mövqe ifadə edərkən problemin kontekstini müəyyən edə və təhlil edə bilmək; mövcud və ya mümkün fərziyyələri və nöqtəyi-nəzərləri şərh edə bilmək

FTN 4. Problemin mürəkkəbliyini və ya problemə müxtəlif yanaşmaları nəzərə alan mülahizələr, tezislər formalaşdırma bilmək

FTN 5. Arqumentativ diskursun təhlili və dəyərləndirilməsi üçün vacib olan əsas anlayışları izah və tətbiq etmək

FTN 6. Mürəkkəb məsələlərin bir neçə mümkün həlli yolunu müəyyən etmək, alternativ mülahizələr irəli sürmə bacarığına yiyələnmək

FTN 7. Əsaslandırılmış nəticələr çıxarmaq məqsədi ilə məlumatları və faktları sintez etmə bacarığına yiyələnmək

FTN 8. Arqumentlərin məntiqiliyini və etibarlılığını, eləcə də müvafiq məlumatın və faktların verilən arqumentlə bağlılıq və arqumentə aidiyyət dərəcəsini dəyərləndirə bilmək

FTN 9. Ümumi məntiqi və ritorik səfsətləri müəyyən edə bilmək

FTN 10. Anlayış, hökm və əqli nəticə arasındakı fərqi izah etmək

FTN 11. Tezis, mülahizə, mühakimə və arqumentləri müəyyən edə bilmək

FTN 12. Eyniyyət, ziddiyyətsizlik, üçüncünü istisna və kafi əsas qanunu kimi formal məntiq qanunlarını bilmək, bunları əqli nəticə və sübut prosesində tətbiq edə bilmək

FTN 13. Taftalogiya, ziddiyyət, səfsətə və paradoksları müəyyən edə bilmək

FTN 14. Bu bacarıqları akademik, analitik və yaradıcı şifahi və yazı vərdişlərinin inkişafında istifadə etmək

“Öyrənilən əsas dil” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1. Dilin orfoepik və orfoqrafik sistemləri arasındakı əlaqəni müəyyən edə bilmək.

FTN 2. Dilin qrammatik quruluşunu mənimsəmək, qrammatik səhvləri müəyyən etmək və qrammatik cəhətdən qüsursuz mətn parçaları formalaşdırma bilmək. Dilin struktur vahidlərinin kommunikativ funksiyalarına yiyələnmək və onlardan düzgün istifadə etmək.

FTN 3. Ünsiyyətin qurulması prosesində dilin zəngin resurslarından maksimum yararlanacaq səviyyədə dilin leksik korpusuna yiyələnmək; şifahi və yazılı nitqdə leksik-semantik kateqoriyalardan, ümumişlək olmayan lüğət elementlərindən frazeoloji vahidlərdən, terminlərdən, spesifik ifadələrdən düzgün istifadə etməyi bacarmaq;

sinonimlərin konnotativ xüsusiyyətlərini, çoxmənalı sözlərin işlədilmə məqamlarını ayırd edə bilmək.

FTN 4. Nitqi dinləyici üçün anlaşılıq, vacib məqamları nəzərə çarpdıracaq qədər ekspressiv və məntiqli şəkildə qurmaq.

FTN 5. Effektiv eşidib-anlama vərdişlərini inkişaf etdirmək.

FTN 6. Dinlədiyi mətnlərin linqvistik təhlilini apara bilmək; əsas fikirləri, detalları şərh etmək; spesifik ifadələrin, idiomların, terminlərin mənasını anlamaq; intonasiya və digər prosodik vahidləri fərqləndirmək və bunların əsasında danışanın mövzuya emosional-ekspressiv münasibətini izah etmək.

FTN 7. Müxtəlif konkret və mücərrəd mövzulu yazılı mətnləri anlamaq, mətndə yer alan əsas fikirləri şərh etmək, mətnin əsas məqamlarını parafraz etmək və ümumiləşdirmək.

FTN 8. Frazoloji vahidlərin semantik-üslubi cəhətlərini və struktur xüsusiyyətlərini ayırd edə bilmək.

FTN 9. Öyrənilən dilin şöbələrini xarakterizə edə bilmək; əsas ünsiyyət vahidlərinin normativ, kommunikativ və etik aspektlərdə tətbiqini bacarmaq. Sərbəst fikir söyləmək, tutarlı və zəngin nitq nümayiş etdirmək.

FTN 10. Mətnin təşkilində iştirak edən struktur elementlərinin və vasitələrin xüsusiyyətlərini və tətbiqini mənimsəmək.

“Mülki müdafiə” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Fövqəladə hadisələrin təsnifatı, onların tam xarakteristikası, Mülki müdafiənin yaranma tarixi, onun FH-da rolu və vəzifələrini öyrənmək. Mülki müdafiə ilə bağlı normativ-hüquqi sənədləri bilmək;

FTN 2 Müasir dövrdə sülh və müharibə dövrlərində Mülki müdafiənin rolunu və vəzifələrini bilmək. Texnogen FH-də hadisələrin qarşısının alınması yolları, bakterioloji, kimyəvi və radiasiya şəraitində əhalinin davranış qaydalarını, mahiyyətini bilmək. Karantin, observasiya şəraitində, sanitariya təmizliyi, ərazinin dezinfeksiyası, kimyəvi zəhərlənmə ocaqlarında deqazasiya, radiasiya şəraitində isə dezaktivasiya üsullarını bilmək;

FTN 3 Fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması üçün Dövlət sisteminin rolu və vəzifələrini bilmək. Hərbiləşdirilməmiş mülki müdafiə dəstələrinin yaradılmasını öyrənmək;

FTN 4 Fövqəladə hallar zamanı əhalinin mühafizəsinin təşkilini həyata keçirmək. Kollektiv mühafizə qurğuları və onlardan istifadə qaydalarını bilmək. Fərdi mühafizə vasitələri və onlardan istifadə qaydalarını bilmək. Fövqəladə hallar zamanı əhalinin köçürülməsini bacarmaq. Fövqəladə hallar zamanı əhalinin səmərəli mühafizəsinin təşkilini bacarmaq. Kollektiv mühafizə qurğuları və onlardan istifadə qaydalarını bacarmaq. Fərdi mühafizə vasitələri və onlardan istifadə qaydalarını bilmək. Fövqəladə hallar zamanı əhalinin köçürülməsini həyata keçirmək;

FTN 5 Mülki müdafiə kəşfiyyatının təşkili və aparılması qaydalarını bilmək. Radiasiya və kimyəvi kəşfiyyat cihazlarını işlətməyi bacarmaq. Mülki müdafiə üzrə idarətmə, mülki müdafiə qərargahları və onların əsas vəzifələrini bilmək;

FTN 6 FH-in nəticələrinin aradan qaldırılması yollarını bilmək. Qəza- xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin dağıntı ocaqlarında təşkil etmək və aparılmasını həyata keçirmək. Əhalinin mülki müdafiə sahəsində hazırlanmasının prinsiplərini öyrənmək. Fövqəladə hadisələr zamanı dağıntı ərazisində ilk tibbi yardım aparmağı bacarmaq.

“Psixologiya” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Psixologiyanın predmeti və metodları, psixologiyanın elmlər sistemində yeri və onun əsas sahələri, psixoloji fikrin əsas inkişaf istiqamətləri haqqında biliklər əldə etmək.

FTN 2 İnsan psixikasının quruluşu, davranışın tənzimində şüurun və şüursuzluğun rolu, davranış və fəaliyyətin motivasiyası və psixi tənzimi haqqında təsəvvürə malik olmaq.

FTN 3 Psixologiya elminin əsas kateqoriya və anlayışları, psixi olanın idraki, emosional-iradi, motivasyon sahələri, şəxsiyyət, şəxsiyyətin inkişafı və formalaşması xüsusiyyətləri, təfəkkür, ünsiyyət və fəaliyyət, temperament, xarakter və qabiliyyətlər, təhsil və özünüinkişaf problemi haqqında biliklərə malik olmaq.

FTN 4 Peşəkar və problemlə təlim situasiyalarının təhlilini aparmağı, professional ünsiyyəti və qarşılıqlı təsiri, fərdi və birgə qərar qəbulunu, refleksiyanı təşkil etməyi bacarmaq.

FTN 5 İnsanların şəxsi və fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərinin, eləcə də onların idraki və professional fəaliyyət üslubunun diaqnostikasını aparmağı bacarmaq.

FTN 6 Əldə edilmiş bilikləri istər təhsildə pedaqoji sahədə, sənaye və ticarət sahəsində, istərsə də hüquqazidd davranışla mübarizə və s. sahələrdə müxtəlif psixoloji xarakterli praktik problemlərin həllində və qərarların qəbul edilməsində tətbiq etmək.

“Müasir informasiya- kommunikasiya texnologiyaları və informasiya təhlükəsizliyi” fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)

FTN 1 Yeni informasiya texnologiyaları və onların rolu haqqında bilikləri əldə edir.

FTN 2 Müasir informasiya- kommunikasiya texnologiyalarının növləri, təsnifatı haqqında biliklərə yiyələnir.

FTN 3. İnformasiya cəmiyyətinin konsepsiyası və xüsusiyyətləri, cəmiyyətin informasiyalaşdırılması prosesinin əsas mərhələləri haqqında biliklər qazanır.

FTN 4. Müvafiq ixtisas sahəsində müasir texnologiyalardan istifadə etmək praktikasına yiyələnir.

FTN 5. Müvafiq ixtisas sahəsində informasiya texnologiyalarının rolunu və effektivlik meyarlarını qiymətləndirir.

FTN 6. Müasir Əməliyyat Sistemlərinin iş prinsipini mənimsəyir.

FTN 7. Proqramlaşdırma bacarığına yiyələnir.

FTN 8. Veb sistemləri və texnologiyası sahəsində biliklərə yiyələnir və praktik iş təcrübəsi əldə edir.

FTN 9. Süni intellekt, ekspert sistemləri və s. haqqında biliklər əldə edir.

FTN 10. İnformasiya təhlükəsizliyi, ona nail olma yolları ilə bağlı bacarıqları formalaşır.

FTN 11. Ms Office 365 paket proqramlarını mənimsəyir və müvafiq ixtisas sahəsi üzrə

tətbiq edir.

FTN 12. Verilənlər bazası haqqında biliyə yiyələnir və müvafiq ixtisas sahəsi üzrə tətbiq edir.

